

Nederlandse Dolichopodidae (Dipt.)

door

H. J. G. MEUFFELS

Voor België vermeldt BEQUAERT (1955) een totaal aantal van 228 soorten van de familie Dolichopodidae en hij vergelijkt dit met de hem bekende aantallen uit Engeland (259) en Nederland (166). Dit laatste aantal, dat wel erg afsteekt tegen de beide andere, is ontleend aan de „Naamlijst” van DE MEIJERE (1939).

Vergelijkt men overigens met deze „Naamlijst” de „Nieuwe Naamlijst” van VAN DER WULP en DE MEIJERE (1898), dan blijken daarin vier soorten (*Dolichopus simplex* Mg., *Campsicnemus lumbatus* Lw., *Campsicnemus marginatus* Lw. en *Campsicnemus pectinulatus* Lw.) opgenomen te zijn, die in de lijst van 1939 ontbreken, waarschijnlijk per vergissing. *Dolichopus simplex* Mg., een vrij gewone en wijdverbreide soort, is door DE MEIJERE in het Achtste Supplement op de Nieuwe Naamlijst (1950) alsnog opgenomen. *Campsicnemus lumbatus* Lw. heb ik gevangen op het landgoed „De Hamert” bij Arcen (4.VIII.1969, een ♀, op licht!) en in „De Doort” bij Echt (9.VIII.1970, een ♀). Van *Campsicnemus pectinulatus* Lw. heb ik in een collectie Dolichopodidae van het Zoölogisch Museum te Amsterdam, die mij ter determinatie gegeven was, twee exemplaren aangetroffen (Ommen, 25.VII.1917, een ♂; Hilversum, 3.VIII.1905, een ♀, beide verzameld door DE MEIJERE), terwijl zich in de collectie-DE MEIJERE in dit museum acht exemplaren bevinden, alle van Hilversum. Het voorkomen van *Campsicnemus marginatus* Lw. kan ik momenteel niet bevestigen.

Nog drie soorten moeten aan de Nederlandse lijst toegevoegd worden: *Sympycnus desoutteri* Par. (GILTAY, 1934), *Hercostomus angustifrons* Staeg. (DE MEIJERE, 1950) en *Medetera apicalis* Zett. (DOORMAN, 1962).

In totaal zijn tot op heden dus 172 soorten uit ons land vermeld. De laatste vier jaar heb ik me speciaal met deze groep vliegen beziggehouden en het resultaat daarvan is, dat ik nu reeds een vijfentwintigtal soorten aan de Nederlandse lijst kan toevoegen.

Dolichopus argyrotarsis Wahlb., nieuw voor de fauna. In mijn coll.: Oisterwijk, 16.VI.1970, een ♂ (J. A. W. LUCAS). Bekend o.a. uit Engeland, België en Duitsland.

Dolichopus steini Beck., nieuw voor de fauna. Een ♂ in mijn collectie, gevangen op 25.VII.1970 te Rijswijk in de Betuwe door B. VAN AARTSEN, reken ik tot deze soort, die zich van de zeer naverwante *D. pseudocilifemoratus* Stack. (nog niet van Nederland vermeld) in het mannelijk geslacht voornamelijk onderscheidt door het aantal borstels op de metatarsus van poot III. Het exemplaar uit Rijswijk heeft op deze metatarsus vier lange dorsale of eerder posterodorsale borstels, waaraan op de linkerachterpoot nog een kleine borstel voorafgaat, en drie iets kortere anterodorsale borstels; bovendien is er een regelmatige rij van zes korte anteroventrale borstels aanwezig. BECKER (1917) zegt in de oorspronkelijke beschrijving van de soort (p. 157): „Hinterferse mit neun Borsten” en verduidelijkt dit in zijn tabel (p. 171): „Hinterferse obenauf mit neun Borsten”. STACKELBERG (1933) voegt hieraan niets toe. In de tabel van PARENT (1938),

p. 45, staat: „Protarse III habituellement avec 9 chètes dorsaux”. Voor *D. pseudocilifemoratus* Stack. worden twee dorsale en twee anterodorsale borstels aangegeven. BECKER heeft de soort beschreven naar een door STEIN in Halle an der Saale gevangen paartje; de soort schijnt sindsdien niet meer gevangen te zijn (tenzij „habituellement” bij PARENT meer zou zijn dan enkel een uitdrukking om voorzichtige twijfel aan de constantheid van het aantal borstels te uiten). Het is de vraag of *steini* Beck. en *pseudocilifemoratus* Stack. geen synoniemen zijn!

Dolichopus latelimbatus Macq., nieuw voor de fauna: Echt, de Doort, 30.V. 1971, een ♂. In de collectie van het Zoölogisch Museum te Amsterdam een ♀ van Linschoten, 17.VII.1925 (DE MEIJERE). De soort is in Europa wijdverbreid en is bekend uit de ons omringende gebieden.

Dolichopus strigipes Verr., nieuw voor de fauna. Zuid-Sloe, schorren, 24.VII. 1968, 13.VII.1969 en 7.VII.1971, in totaal dertien ♂♂ en dertien ♀♀; Valkenisse, 16.VII.1969, een ♂; Oostkapelle, 6.VII.1970, een ♀ (alle gevangen door B. VAN AARTSEN en zich in mijn collectie bevindend). Een typisch litorale soort, die in Nederland haar noordgrens lijkt te bereiken.

Dolichopus rupestris Hal., nieuw voor de fauna. In mijn collectie veertien ♂♂ en achttien ♀♀ van Dwingelo, Fochtelo, Imbosch, De Lutte (Ov.) en Langeveen (Ov.), alle gevangen in de maand augustus door B. VAN AARTSEN. Het is een over het algemeen noordelijke soort, die ook in Alaska voorkomt en die in Frankrijk haar zuidgrens bereikt.

Hercostomus praeceps Lw., nieuw voor de fauna. Maastricht, Cannerberg, 17.VI.1970, een ♀. Ook uit België bekend.

Hercostomus fulvicaudis Walk., nieuw voor de fauna: Lelystad, 19.VII.1971 (B. VAN AARTSEN), in mijn collectie. Ook in België.

Hercostomus longiventris Lw., nieuw voor de fauna. Door mij in de maanden juni en juli aangetroffen te Geulle en Elsloo-Lbg. in het hellingbos langs beekjes. De wijfjes van deze soort lijken zeer sterk op die van *Hypophyllus obscurellus* Fall., die op dezelfde plaatsen vliegt, echter over het algemeen later (in mijn collectie: *H. longiventris*: 15.VI—15.VII; *H. obscurellus*: 30.VI—8.IX).

Hercostomus chetifer Walk., nieuw voor de fauna. In 1968, 1969 en 1970 heb ik van deze soort in totaal vijf ♂♂ en vier ♀♀ gevangen, alle in het spatwater van een klein watervalletje in het hellingbos te Elsloo. Dit is de typische biotoop voor deze soort, die ik in Zuid-Frankrijk in vergelijkbare omstandigheden telkens talrijk heb aangetroffen. VAILLANT (1952) rekent ze tot zijn „espèces hygropétriques”. In Elsloo vloog deze soort in gezelschap van de Empidide *Clinocera (Kowarzia) bipunctata* Hal.

Hercostomus sahlbergi Zett., nieuw voor de fauna. Rotterdam, 11.VIII.1969, een ♂ (J. A. W. LUCAS; in mijn collectie). Een opmerkelijke vindplaats voor deze in hoofdzaak boreo-alpiene soort!

Sybistroma nodicornis Mg., nieuw voor de fauna. Elsloo-Lbg., 30.V en 2.VI. 1968, drie ♂♂. Deze fraaie soort vloog tussen de lage oeverbegroeiing van een klein bronbeekje op een helling; ondanks herhaalde pogingen ben ik er niet meer in geslaagd de soort terug te vinden op deze plaats, nadat de helling met boompjes beplant was.

Muscideicus praetextatus Hal., nieuw voor de fauna. Texel, Binnen Muy,

22.VII.1938, een ♂ (W. J. KABOS) (collectie Zoölogisch Museum Amsterdam). Een typisch litorale soort, die door haar dorsaal afgeplatte abdomen op een Muscide lijkt, vandaar de naam.

Scellus notatus F., nieuw voor de fauna. Deze opvallende soort is door B. VAN AARTSEN aangetroffen op de schorren van Zuid-Sloe (één ex.) en te Valkenisse (eveneens één ex.) en schijnt zeer zeldzaam te zijn. In mijn collectie het exemplaar (een ♀) van Zuid-Sloe, 16.VII.1969.

Medetera betulae Ringd., nieuw voor de fauna. Bussum, 1.VI.1921, een ♀ (DE MEIJERE) (coll. Zoöl. Mus. Amsterdam).

Medetera glauca Lw., nieuw voor de fauna. Elsloo, Hoge Bos, 13.VII.1970, een ♂.

Porphyrops crassipes Mg., nieuw voor de fauna. Cadier en Keer, Schiepersberg, 26.V.1970, een ♂ en vier ♀♀.

Syntormon spicatus Lw., nieuw voor de fauna. Elsloo, 19.VI, 22.VII en 27.VII.1968, in totaal een ♂ en vier ♀♀. Een soort met een sterk verbrokkeld verspreidingsgebied.

Achalcus melanotrichus Mik, nieuw voor de fauna. Geulle, 15.VI.1969, een ♂ op een omgevallen boomstam. Een ook elders in Europa zeldzame soort.

Neurigona pallida Fall., nieuw voor de fauna. Een ♀ in mijn collectie van het Bunderbos, 11.VI.1967 (J. A. W. LUCAS).

Argyra discedens Beck., nieuw voor de fauna. Dokkumer Nieuwe Zijlen, 16.VI.1970, een ♂ (B. VAN AARTSEN; in mijn collectie); Geulle, 22.VIII.1971, een ♂. Een zuidelijke soort, ook bekend uit België.

Argyra confinis Zett., nieuw voor de fauna. Rotterdam, 9.VIII.1968, een ♀ (J. A. W. LUCAS, in mijn collectie); Geulle, 13.VII.1969, een ♀; Elsloo, 14 en 19.VII.1969, een ♂ en een ♀; Cadier en Keer, Schiepersberg, 7.VII.1970, een ♀. Verspreid in heel Europa.

Sympycnus aeneicoxa Mg., nieuw voor de fauna. Geulle, 1.VII.1969, een ♂. Een, vooral in gebergten, wijdverspreide soort. Ook uit België bekend.

Sympycnus desoutteri Par. blijkt, vooral in de noordelijke provincies, niet zeldzaam te zijn en schijnt daar plaatselijk *S. annulipes* Mg., waarmee hij vroeger werd verwisseld, te vervangen.

Teuchophorus signatus Staeg., nieuw voor de fauna. Een zeer algemene soort in Zuid-Limburg, door mij aangetroffen in Elsloo, Geulle en Cadier en Keer, half juni tot half augustus. Ook uit België bekend.

Teuchophorus simplex Mik, nieuw voor de fauna. Door mij in groot aantal aangetroffen te Elsloo. Een late soort: 27.VII—23.VIII. De soort wordt weinig vermeld en heeft een verbrokkeld verspreidingsgebied.

Lamprochromus strobli Par., nieuw voor de fauna. Elsloo, 27.VII.1968, een ♀.

Gaarne wil ik mijn hartelijke dank betuigen aan de heren VAN AARTSEN en LUCAS en aan de directeur van het Instituut voor Taxonomische Zoölogie (Zoölogisch Museum) te Amsterdam voor het schenken of ter determinatie geven van vele exemplaren van deze interessante familie.

Summary

25 species are added to the Netherlands faunal list of Dolichopodidae (Diptera), which already included 172 species.

Especially interesting is the capture of a ♂ *Dolichopus* which seems to belong to the species *D. steini* Beck. This ♂ has on its hind metatarsus four long dorsal (or rather posterodorsal) and three somewhat shorter anterodorsal bristles, whereas for *D. steini* nine dorsal bristles are stated, but only two for the closely related *D. pseudocilifemoratus* Stack., which has, besides, two anterodorsal ones. Perhaps the two species are synonymous.

Literatuur

- BECKER, T., 1917. Dipterologische Studien. Erster Teil. *Nova Acta Leopoldina* 102(2): 115-361.
- BEQUAERT, M., 1955. Matériaux pour servir à la connaissance des Diptères de Belgique. Dolichopodidae. (1e note). *Mém. Soc. r. ent. Belg.* 27 (volume jubilaire): 82—91.
- DOORMAN, G., 1962. Herinneringen van een amateur. *Ent. Ber. Amst.* 22: 189—191.
- GILTAY, L., 1934. Compte-rendu de l'excursion en Hollande de la Société entomologique de Belgique (26-28 mai 1934). *Bull. Anns Soc. r. ent. Belg.* 74: 297—300.
- MEIJERE, J. C. H. DE, 1939. Naamlijst van Nederlandsche Diptera. *Tijdschr. Ent.* 82: 137—174.
- , 1950. Achtste Supplement op de Nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Diptera van 1898. *Tijdschr. Ent.* 92: 1-14.
- PARENT, O., 1938. Diptères Dolichopodidae. *Faune de France* 35.
- STACKELBERG, A. A., 1933, Dolichopodidae, in LINDNER, E., *Die Fliegen der palaearktischen Region* 4(5).
- VAILLANT, F., 1952. Quelques Dolichopodidae de la zone paléarctique (Diptera). *Bull. Inst. Sci. nat. Belg.* 28(65): 1—15.
- WULP, F. M. VAN DER & J. C. H. DE MEIJERE, 1898. Nieuwe Naamlijst van Nederlandsche Diptera. *Tijdschr. Ent.*, Bijvoegsel tot deel 41.

Vilt-Lbg., Meesweg 16.

An Amateur's Guide to the Study of the Genitalia of Lepidoptera. A. E. S. Leaflet no. 34. Uitgave van Amateur Entomologists' Society; 1973. Prijs 40 pence.

Behalve het driemaandelijks Bulletin geeft de A. E. S. van tijd tot tijd ook speciale geschriften uit waarin een onderwerp behandeld wordt, dat voor de amateur van belang is. En de studie van de genitaliën is dat ongetwijfeld. Voor enkele „macro's" onder de Lepidoptera is het in moeilijke gevallen een belangrijk controlemiddel, maar een goede bestudering van de „micro's" is in veel gevallen zonder kennis van de structuur der genitaliën vrijwel ondenkbaar.

In het 16 pagina's tellende geschrift wordt aan de hand van 15 duidelijke figuren uiteengezet hoe de voortplantingsorganen bij ♂ en ♀ van de Lepidoptera gebouwd zijn en op welke wijze er preparaten van gemaakt kunnen worden. De gevolgde methode komt niet geheel overeen met de hier gebruikelijke, waarvoor verwezen moge worden naar BENTINCK & DIAKONOFF, *De Nederlandse Bladrollers (Tortricidae)* (1968).

De brochure kan besteld worden bij Mr. L. CHRISTIE, 137 Gleneldon Road, Streatham, London S.W. 16. — LPK.